

DOMOWINA

WUSTAWKI

Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow z. t.

wobzamknjone dnja 05.04.2025 w Budyšinje

Art. 1

Mě, symbolika a sedło

- (1) Towaristwoju se groni Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow / Zwjazk Łužiskich Serbow/ Bund Lausitzer Sorben (we wustawkach dalej: Domowina). Wšykne rěčne wersije su rownogódne a same za se płašiwje. Towaristwo jo do registra towaristwow zapisane a wježo pśidank “z.t.”.
- (2) Znamje Domowiny pokazujo na cerwjenej slězynje tśi slobrane lipowe łopjenka, kenž wurustu ze štomu z wósym kórjenjami. Domowina wužywa a šćita serbsku chórgoj módro-cerwjeno-běłu.
- (3) Towaristwo ma swójo sedło w Budyšinje.

Art. 2

Zaměry

- (1) Domowina jo politiski njewótwisny a samostatny zwězk Serbow a kšywowy zwězk serbskich towaristwow Dolneje a Górneje Łužyce. Wóna jo zastupnica zajmow serbskego luda a statkujo pśedewšym w serbskem sedleńskem rumje Kraja Bramborska a Lichotneho stata Sakska. Wóna jo w kontinueše pšawniska naslědnica Domowiny – Zwězka Łužyskich Serbow. Domowina wuznawa se k lichotnemu demokratiskemu zakładnemu pórědoju w Zwězkowej republice Nimska.
- (2) Domowina
 - se zasajžujo za zachowanie a wuwijanje, spěchowanie a rozšyrjenje rěcy a kultury a tradicijow serbskego luda, narodneho wědobnja, zgromadnosći Serbow a zwěžanosći z domownju,
 - zjadnošijo a pódpěrujo Serbow a serbske towaristwa w jich narodnem žěle,
 - zastupujo zajmy Serbow w zjawnosći, napšešiwu parlamentam, institucijam a zastojnstwam na komunalnej, wokrejsnej, krajowej, zwězkowej a mjazynarodnej rowninje,
 - zasajžujo se za pšawniske ředowanie šćita a spěchowanja narodnych mjeńšynow w Nimskej a za dožaržanje wótpowědujucych kazniskich póstajenjow a mjazynarodnych dojadnanjow,
 - spěchujo tolerancu a dorozměše mjazy serbskim a nimskim ludom a jeju rownostajenje,

- wužaržuju psijašelske zwiski ze słowjańskimi ludami, z narodnymi mjeńšynami a mjazynarodnymi zjadnošeństwami narodnych mjeńšynow a zastupuju solidarnje zgromadne zajmy.

Zakład zwopšawdnjenja jeje zaměrow twóritej program a žěłowe směrnice. Domowina smějo nosařstwo institucijow pšewzeš.

- (3) K zwopšawnjenju swójjch zaměrow a nadawkow ma se Domowina pó wót głowneje zgromažiny wobzamknjonem programje a žěłowych směrnicy.

Art. 3

Powšykna wužytnosć a srědky

- (1) Domowina statkujo bžeze dobytku. Wóna ma bžeze wuwzeša a njepósřednje powšykno-wužytny zaměry w zmysle wótrězka "danki znižujuce zaměry" pórěda wótedankow. Zajmy Domowiny njejsu w přědnem rěže swójsko-góspodařske.
- (2) Srědky Domowiny wužywaju se jano za społnjenje we wustawkach zapisanych zaměrow. Nichten njama pšawo na lěpšyny pšez wušej měry wusoke zarownanja abo pšez wudawki, kenž njejsu w zajmje towaristwa. Čłonki-jadnotliwce njedostanu ze srědkow Domowiny žedne psípłašonki.
- (3) Předsedař a zastupujućy předsedař wugbajotej swóju funkciju zasadnje cesnoamtski. Jo-lic trjeba smějo se w ramiku móžnosćow góspodařskego položnja předsedařej a zastupujućyma na zaklaže službnego dogrona abo pšez pawšalu nałożona proca zarownaš.
- (4) Góspodařske lěto jo kalendařske lěto. Domowina financěrujo se głownje pšez pjenjezne pódpěry a psízělenja, nabranki ze zarědowanjow, zběrkow a darow, plašonkow ako teke psínoskow jadnotliwcow a čłonkojskich towaristwow. Financny pórěd Domowiny rědujo wužywanje pjenjeznych srědkow. Wón njejo žěl wustawkow.

Art. 4

Čłonkojstwo

- (1) Čłonki Domowiny mógu byś psírodne a juristiske wósoby, pšawniski zamóžne a pšawniski njezamóžne serbske towaristwa, župy, zjadnošeństwa, drustwa a zgromažeństwa (dalej: čłonkojske towaristwo), kótarež wustawki Domowiny psípóznawaju. Psírodny čłonk Domowiny jo kuždy čłonk Domowiny psíslušajucych towaristwow.
- (2) Towaristwa a psírodne wósoby zapódaju Domowinje swóju pšosbu wó psístup pisnje. Towaristwa deje swóje wustawki pšosbje psípóložys. Zwězkowe předsedařstwo psíwzejo towaristwo nachylnje a dokóńcnje rozsuzijo głowna zgromažina. Wó pšosbje jadnotliwca rozsuzijo zwězkowe předsedařstwo.
- (3) Towaristwa Serbow zwenka Łužyce a we wukraju resp. towaristwa psijašelow Serbow směju ako asociěrowane čłonki psístupis. Formy zgromadnego statkowanja rědujo dojadnanja, kótarež sebje psígłosowanje zwězkowego předsedařstwa pominaju.
- (4) Spěchujuće čłonki Domowiny mógu byś psírodne a juristiske wósoby, kenž statkowanje Domowiny spěchuju. Wóni njejsu čłonki Domowiny w zmysle pórěda wótedankow a njamaju žedno głosowańske pšawo.

(5) Cesne člónki Domowiny mógu byś zaslužbne tu- a wukrajne spěchowarje Domowiny a serbskego luda. Póscenje cesnego člónkojstwa rědujo pórěd, kenž njejo wobstatk toś tych wustawkow.

(6) Člónkojstwo se skónčy:

- z pisnym wupowěženim člónkojskego towaristwa resp. člónka samego napšešiwo zwězkowemu předsedařstwu,
- z rozpušćenim člónkojskego towaristwa,
- z pšosbu wó insolwencu člónkojskego towaristwa,
- ze smjeršu přirodneje wósoby abo
- z jeje wuzamknjenim při grotnem škódowanju Domowiny.

Art. 5

Župy

- (1) Župy su na region wězane člónkojske towaristwa Domowiny. Wóni zastupuju narodne zajmy Serbow swójoje teritorije před zjawnymi zastojnstwami a gremijami.
- (2) Župy zjadnošuju, koordiněruju a spěchuju narodne statkowanje w župnem teritoriju a procuju se wó zgromadne žěło ze specifiskimi towaristwami.
- (3) Župy wutwórje se z Domowinskich kupkow, towaristwow, zjadnošeństwow a jednotliwcow. Pšawniski njezamóžne towaristwa a kupki žělaju pó wopšimješu a financnje samostatnje a w swójskej zagronitosći na zakłaže tych wustawkow a dalšnych pórědow Domowiny, kenž njejsu wobstatk toś tych wustawkow.

Art. 6

Specifiske towaristwa

- (1) Specifiske towaristwa statkuju nadregionalnje. Wóni přewzeju we wobłuku Domowiny specifiske nadawki a procuju se wó zgromadne žěło ze župami.
- (2) Wósoby-jednotliwce zwenka sedleńskego ruma Serbow, kenž njejsu člónk jadnej župy abo Domowiny přisłušajucego towaristwa, mógu "Zjadnošeństwo přirodnych člónkow Domowiny" wutwórić.

Art. 7

Organy

- (1) Nastupnosći Domowiny rěduju głowna zgromažina, k zastupowanju wopšawnjone předsedařstwo, zwězkowe předsedařstwo, prezidium, rewizijny a wujadnański wuběr. Člónki towaristwoweho organa njamógu pla Domowiny přistajone byś.
- (2) Organy Domowiny žělaju pó swójom jadnańskem pórěže. Jadnańske pórědy organow Domowiny njejsu wobstatk toś tych wustawkow. Jadnańska rěč jo serbsčina. Wopšawnjone wuwzeša su móžne.
- (3) Zgromažiny přewjeddu se pak realnje, pó droze elektroniskeje komunikacije (na přikład přez telefon abo wideokonferencu) abo we měšanej formje z přibytymi a wobžělnikami přez wideokonferencu, druge medije abo telefon. Wobžělenje we formje wideokonference, přez druge medije abo telefon dej jano móžne byś přez legitimaciske daty a za wótpowědujucu zgromažinu přistupne daty. W takem paže se zawcasa do

zgromažiny wósebna mejlka za pśistup pósředkujo.

- (4) Wólone organy mógu wobzamknuś, gaž jo wěcej ako połojca člonkow wótpowědujucego organa pśibytna. K wótgłosowanju stojece naraženje jo pśiwzete, gaž jo wětšina pśibytnych ku głosowanju wopšawnjonych za naraženje głosowało, jolic njejo nic hynacej we wustawkach póstajone. Za wobzamknjenje pó pisnej droze dej se nanejmnjej połojca člonkow wobzamknucego organa na wótgłosowanju wobželiś.

Art. 8

Głowna zgromažina Domowiny

- (1) Nejžwušy organ Domowiny jo głowna zgromažina, kótaraž se kužde druge lěto schadujo. Zwězkowe pśedsedarstwo zwola głownu zgromažinu nanejmnjej 3 mjasece do toho a naražijo dnjowny pórěd.
- (2) Člonki zwězkowego pśedsedařstwa a dalšne delegěrowane člonki člonkojskich towaristwow twórze głownu zgromažinu. Kluc delegatow póstajijo zwězkowe pśedsedařstwo. Delegaty dostanu pisne pšepšosenje z nachylnym dnjownym pórědom nanejmnjej tři tyženje do głowneje zgromažiny.
- (3) Člonki rewizijnego a wujadnaškego wuběrka maju pšawo se na głownej zgromažinje z póražujucym głosom wobželiś, jo-lic njejsu delegaty.
- (4) Člonki Serbskeju radowu pśi krajnyma sejmoma Bramborskeje a Sakskeje, serbske člonki mjeńšynoweje rady ako teke serbske člonki rady Załožby za serbski lud maju pšawo, se z póražujucym głosom na głownej zgromažinje wobželiś.
- (5) Głowna zgromažina bilancěrujo dwójolětnu žělabnosť a konkretizěrujo žělowe směrnice. Wósebnje pak
- pśiwzejo a schwalijo rozpšawu zwězkowego pśedsedařstwa wó statkowanju Domowiny za pólěpšenje połoženja serbskego luda a zwopšawdnjenja nadawkow žělowych směrnicow,
 - pśiwzejo a schwalijo dwójolětnu financnu rozpšawu,
 - pśiwzejo rozpšawy rewizijnego a wujadnaškego wuběrka,
 - diskutěrujo a rozsužijo zasadne strategiske pšašanja narodneho žěla,
 - wobzamknjo wólbny pórěd, kenž njejo wobstatk toś tych wustawkow,
 - wobzamknjo pórěd za pósćenje cesnego člonkojstwa, kenž njejo wobstatk toś tych wustawkow,
 - wobzamknjo wusokosc pśinuskow člonkow,
 - wobzamknjo program a žělowe směrnice Domowiny.

Głowna zgromažina wobzamknjo z tśimi běrtylami wšyknych pśibytnych do głosowanje wopšawnjonych wó wuzamknjenju člonka z Domowiny pó art. 3 dypk 6. Změny wustawkow wobzamknjo głowna zgromažina Domowiny z dwěma tśešinoma pśibytnych do głosowanje wopšawnjonych delegatow.

- (6) Kužde stwórte lěto jo głowna zgromažina rownocasnje wólbna zgromažina. Pśidatnje delegaty na toś tej zgromažinje donětejšne zwězkowe pśedsedařstwo wulichuju a pśedsedarja ako teke zastupnika, dalšnych člonkow zwězkowego pśedsedařstwa a člonkow rewizijnego a wujadnaškego wuběrka wuzwólju. Pśi wólbach pśedsedarja a zastupujuceju pśedsedarjowu ma se wobglědowaś, až stej Dolna a Górna Łužyca zastupjonej.
- (7) Wó wobzamknjenjach głowneje zgromažiny napórajso se protokol, kótaryž matej nawjedowať zgromažiny a protokolant pódписаť.

- (8) Głowna zgromažina jo zjawna. Wuwzeša móžo głowna zgromažina wobzamknuś.
- (9) Wurědnu głownu zgromažinu zwoła zwězkowe předsedařstwo abo předsedař na pšosbu nanejmnjej jadnej tšešiny člonkojskich towaristwow. Wóna ma se w běgu tšich mjasecow pšewjasć.

Art. 9

Zwězkowe předsedařstwo Domowiny

- (1) Zwězkowe předsedařstwo ma až do 30 člonkow. Předsedař a zastupjucej předsedařa su člonki zwězkowego předsedařstwa. Kužde člonkojske towaristwo ma njewótwisnje wót licby člonkow pšawo na jaden mandat w zwězkowym předsedařstwje. Wuškowne mandaty se wótpowědujacy wobzamknjenju głownej zgromažiny proporcionalnje wjelikósći člonkojskich towaristwow na toś te rozdźěluju. Wólbna doba trajo styri lěta.
- (2) Głowny jadnař a jadnař wobželijotej se z porážujucym głosom na pósejženjach zwězkowego předsedařstwa. Předsedař rewizijnego wuběrka ako teke předsedař wujadnaškego wuběrka matej pšawo, se z porážujucym głosom na wobradowanjach wobželiś.
- (3) Wó wótwołanju člonka zwězkowego předsedařstwa rozsužijo pó poručenju wujadnaškego wuběrka na naraženje zwězkowego předsedařstwa głowna zgromažina. Wó pšikazanem nachylnem wótpócywanju člonka rozsužijo na zaklaže poručenja wujadnaškego wuběrka zwězkowe předsedařstwo; do toho wobchowa pótrjefony swóje člonkojske pšawa.
- (4) Wó pšiwzešu nachylnego złoženja wólbnej funkcije na zaklaže pódaša swójskeje wóle rozsužijo zwězkowe předsedařstwo.
- (5) Zwězkowe předsedařstwo
- rozsužijo wó pšašanjach běžnego žěla Domowiny mjazy głownyma zgromažinomaj,
 - póstajijo šěžyšća žělabnosći a rědujo zawězujuce zagronitosći za zwopšawdnjenje nadawkow,
 - pšiwzejo pšawidłownje rozpšawy předsedařa a prezidiuma Domowiny,
 - póstajijo zagronitosći a nadawki prezidiuma,
 - rědujo wobsejžeństwo a finance Domowiny,
 - pšiwzejo a pšizwóljo financne a góspodařske plany a rozpšawy,
 - wutwórjo žělowe wuběrki,
 - póstajijo šěžyšća žělabnosći zastojnstwa a wótrědow a pšiwzejo wšykne rozpšawy wó žělabnosći,
 - rozsuži nachylnje wó nosařstwach institucijow,
 - pówołajo a wótwołajo resp. nominěrujo zastupjarjow Serbow do/z gremijow a pšiwzejo pšawidłownje rozpšawy wó jich žělabnosći,
 - wobzamknjo žělowe póředy zastojnstwa a jogo wótrědow,
 - pówołajo a wótwołajo głownego jadnarja a jadnarja Domowiny,
 - wobzamknjo wuznamjenješke póředy Domowiny, kenž njejsu wobstatk toś tych wustawkow,
 - wuzwóljo člonki mytowaškego wuběrka a
 - rozsužijo wó plašenju narownanja pó art. 3 dypk (3) ako teke wó wopšimješu a wuměnjach dogrona.
- (6) Zwězkowe předsedařstwo se schadujo pšawidłownje, nanejmnjej styri raze wob lěto. Na pominanje nanejmnjej jadnego běrtyla člonkow zwězkowego předsedařstwa, tšich

towaristwow abo prezidiuma ma se wurědne pósejženje zwołaś a w běgu dweju tyženjowu pśewjasć.

- (7) Zwězkowe pśedsedařstwo žěła pó jednańskem pórěže, kenž sebje póstajijo. Wobradowanja zwězkowego pśedsedařstwa su zjawne. Wuwzeša wobzamknjo zwězkowe pśedsedařstwo. Jadnański pórěd zwězkowego pśedsedařstwa njejo wobstatk toś tych wustawkow.

Art. 10

Prezidium

- (1) Do prezidiuma slušaju pśedsedař Domowiny, zastupujucej pśedsedařa Domowiny a až do dwa dalšnej čłonka zwězkowego pśedsedařstwa, kótarejuž na naraženje pśedsedařa zwězkowe pśedsedařstwo pówołajo. Wó wótwołanju wótpowědneju čłonkowu smějo zwězkowe pśedsedařstwo rozsuziś.
- (2) Prezidium schadujo se pšawidłownje, nanejmjenjej žaseś raz wob lěto. Jadnański pórěd prezidiuma schwalijo zwězkowe pśedsedařstwo.
- (3) Prezidium póražujo pśedsedařa a pśigótujo pósejženja zwězkowego pśedsedařstwa. Dalšne nadawki pśizělujo zwězkowe pśedsedařstwo.

Art. 11

Pśedsedař a zastupujucej pśedsedařa

- (1) Pśedsedař a zastupujucej pśedsedařa reprezentěruju Domowinu w zjawnosći. Zastupujucej pśedsedařa pódpěrujotej žěło pśedsedařa a zastupujotej jogo w paže njepśibytnosći.
- (2) Pśedsedař
 - koordiněrujo a nawjedujo zwopšawdnjenje programa Domowiny, žělowych směnicow, wobzamknjenjow głowneje zgromažiny a zwězkowego pśedsedařstwa z pomocu zastojnstwa a wótrědow,
 - zwoła a nawjedujo wobradowanja zwězkowego pśedsedařstwa a prezidiuma,
 - zwoła a nawjedujo nanejmjenjej raz wob lěto wobradowanje z wjednikami serbskich institucijow,
 - zwoła a nawjedujo nanejmjenjej raz wob lěto wobradowanje z pśedsedařami čłonkojskich towaristwow. Na pominanje nanejmjenjej počejce pśedsedařow wšych čłonkojskich towaristwow zwoła wón wurědne pósejženje,
 - pśewježo pšawidłownu koordinaciju z głownym jadnarjom,
 - pósrědnijo głownemu jadnarjoju nadawki z wobzamknjenjow wólonych organow Domowiny a kontrolěrujo społnjenje,
 - statkujo ako bžezpósrědny pśedstajony głownego jadnarja Domowiny.

Art. 12

K zastupowanju wopšawnjone pśedsedařstwo

- (1) Do pśedsedařstwa, kótarež jo k zastupowanju wopšawnjone w zmysle § 26 Bergařskich kazniskich knigłow, slušaju pśedsedař, głowny jadnař, jadnař a jo-li trjeba z dalšnych čłonkow, kótarychž zwězkowe pśedsedařstwo pówołaj. Kuždy z nich ma pšawo Domowinu juristiski samostatnje zastupowaś.

- (2) Předsedařja pólwoľujo ģłowna zgromaŹina. Ģłownego jadnařja a jadnařja pólwoľujo zwězkowe předsedařstwo.
- (3) Zwězkowe předsedařstwo mólžo wósebnych zastupnikow w zmysle § 30 Bergařskich kazniskich kniġlow pólwoľař.

Art. 13

Rewizijny wuběrk

- (1) Rewizijny wuběrk ma nanejmjenjej 3 do 5 ćlonkow a wuzwóljo se na wólbnej ģłownej zgromaŹinje. Rewizijny wuběrk wuzwóljo swóġogo předsedařja ze swóġich ředow. Wótwolanje ćlonka rewizijnego wuběrka se pól ředowanju z artikla 9 wótrězk 3 pšewjeŹo.
- (2) Rewizijny wuběrk pšekontrolěrujo pšawidłownje, nanejmjenjej raz wob lěto wuŹywanje wobseŹeňstwa a financow Domowiny ako teke jich pórědne zakniġlowanje. Rewizijny wuběrk předsedpólŹyjo rozpšawu ģłownej zgromaŹinje.

Art. 14

Wujadnaňski wuběrk

- (1) Wujadnaňski wuběrk ma nanejmjenjej 3 do 5 ćlonkow a wuzwóljo se na wólbnej ģłownej zgromaŹinje. Ģlonki zwězkowego předsedařstwa abo drugih organow Domowiny njamóġu byř ćlonk wujadnaňskega wuběrka. Wujadnaňski wuběrk wuzwóljo swóġogo předsedařja ze swóġich ředow. Wótwolanje ćlonka wujadnaňskega wuběrka se pól ředowanju z artikla 9 dypk 3 pšewjeŹo.
- (2) Wujadnaňski wuběrk pšepytujo na pšošbu organa Domowiny, ćlonkojskeġo towaristwa abo jadnotliwego ćlonka konfliktne pady w Źělabnořći Domowiny, zranjenja programa, wustawkow ako teke wobzamknjenja ģłowneje zgromaŹiny abo zwězkowego předsedařstwa.
- (3) Wujadnaňski wuběrk předsedpólŹyjo ģłownej zgromaŹinje resp. zwězkowemu předsedařstwu naraŹenje za wujadnanje konfliktu.

Art. 15

Domowinske zastojnstwo

- (1) Zastojnstwo Domowiny řědujo pól wótgłosowanju z předsedařjom zwopšawdjenje wobzamknjenjow ģłowneje zgromaŹiny a zwězkowego předsedařstwa a pólđpěrujo Źěło ćlonkojskich towaristwow na zakłaŹe dogronow.
- (2) Zestawu a nadawki zastojnstwa Domowiny řědujo Źěłowe pórědy. Źěłowe pórědy zastojnstwa Domowiny njejsu wobstatk toř tych wustawkow.
- (3) Ģłowny jadnař nawjeġdujo zastojnstwo Domowiny a jogo wótrědy. Jolic njeġo ģłowny jadnař pšibytny, zastupujo jogo jadnař.
- (4) Ģłowny jadnař a jadnař pólwoľajotej se na dobu 7 lěť wót zwězkowego předsedařstwa. Jaden wót wobeju ma swóġo Źěłowe městno w Dolnej ŁuŹicy a nawjeġdujo tamny zarěġ Domowiny.

Art. 16

Rozpušćenje towaristwa

- (1) Rozpušćenje Domowiny móžo jano k tomu zaměroju zwołana głowna zgromažina z nanejmjenjej tši běrtylami głosow delagatow wobzamknuś.
- (2) Rozpušćijo-lic se Domowina abo zwignjo-lic se Domowina abo wótpadnjo danki znižujucy zaměr Domowiny, pšejžo jeje zamóženje na juristisku wósobu zjawneho pšawa abo drugu korporaciju, kenž ma danki znižujuce zaměry. Zamóženje musy se wužywaś za zachowanie a wuwijanje serbskeje rěcy a kultury. Serbski dom w Budyšynje pšejžo do wobsejžeństwa Mašice Serbskeje z.t. resp. jeje naslědnicy, kótaraž ma byś powšyknewužytne towaristwo. Wóna musy dom w zmysle art. 2 wótrězk 2 toś tych wustawkow za spěchowanie serbskeje rěcy a kultury ako teke serbskego towaristwowego žywjenja wužywaś.

Za lěpšu cytajobnosć se njewužywa rownocasne pomjenjowanie muskeje, žeńskeje a diwersneje formy (m / ž / d). Wšykne pomjenjowania funkcijow plaśe rownopšawnje za wšykne rody.